

Veileder - Naturmangfoldrapport (ikke KU)

Hensikten med en naturmangfoldrapport er at den skal dokumentere naturmangfoldet i planområdet, slik det er før tiltak iverksettes. Den skal også beskrive konsekvenser for naturmangfoldet som følge av foreslått regulering. Dokumentasjonen skal tjene som et beslutningsgrunnlag for behandling av planforslaget.

Bergen kommune stiller krav om at konsekvenser for naturmangfold skal vurderes i alle plansaker der tiltaket berører natur. Dette følger av naturmangfoldloven kapittel II. Arealforvaltningen skal forhindre tap av rødlistede arter og viktige naturtyper, samt forhindre utbredelsen av fremmedarter (jf. [forskrift om fremmede organismer](#)). Nye tiltak skal i minst mulig grad gi negative konsekvenser for naturmangfold.

Føre-var-prinsippet gjelder for plan- eller byggesaker der kunnskap om det biologiske mangfoldet ikke er tilfredsstillende. I henhold til [naturmangfoldloven](#) (jf. §§ 8 og 9) kan kommunen om nødvendig kreve at tiltakshaver gjennomfører undersøkelser med sikte på å forbedre kunnskapsgrunnlaget. Kunnskapskravet skal stå i rimelig forhold til sakens karakter og risikoen for at det planlagte tiltaket kan skade naturmangfoldet.

Naturmangfold defineres i naturmangfoldloven (nml) som «*biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning*». Lovens formålsparagraf forteller at nml er ment å sikre at økologiske prosesser og naturmangfold ivaretas gjennom bærekraftig bruk og vern, slik at naturen danner grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel nå og i fremtiden.

I henhold til lovens § 2 gjelder nml for områder på land, inkludert innsjøer og vassdrag, og i alle norske farvann. Det er forbudt å iverksette tiltak i vassdrag uten tillatelse fra statsforvalteren eller fylkeskommunen (jf. [forskrift om fysiske tiltak i vassdrag](#)). Statsforvalteren har også myndighet knyttet til kantvegetasjonen langs vassdrag som er beskyttet i medhold av [vannressursloven](#) (jf. § 11).

Plansaker kan ha ulik arealbruk og ulikt innhold av naturmangfold. Derfor vil også innholdet i en naturmangfoldrapport variere fra plan til plan. Som hovedregel skal innsjøer, vassdrag og våtmark bevares av hensyn til naturmangfold, overvannshåndtering og klimatilpasning.

Veilederen tar for seg tema som i større eller mindre grad skal belyses i alle naturmangfoldrapporter.

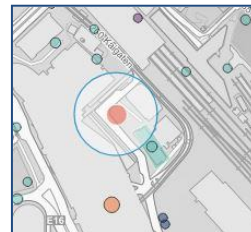
Felles for alle naturmangfoldrapporter

Naturmangfoldrapporten skal inneholde et oversiktskart som viser registrerte arter og naturtyper.

Rapporten skal alltid omtale arter med influensområde som berører planområdet. Se f.eks. Artskart hos Artsdatabanken for oversikt over arter. Hva som er influensområdet, må vurderes for den enkelte art.

Dersom et tiltak innebærer at naturmangfold blir berørt og/eller at områdets økologiske tilstand endres, skal dette komme tydelig frem i rapporten.

Enkeltvedtak etter sektorlovverk om ny aktivitet eller nye inngrep som kan medføre at miljømålene i en vannforekomst ikke nås eller at tilstanden forandres skal alltid vurderes etter § 12 i Vannforskriften.

Blå sirkel rundt punkt viser koordinatpresisjon på registrering.
(Kilde: Artskart, Artsdatabanken.no)

Oversikt over hva naturmangfoldrapporten må inneholde

Av rapportens forside må det fremgå hvem som har produsert rapporten, oppdragsgiver og dato for ferdigstillelse, samt eventuell revisjon/utgave av dokumentet.

Alle naturmangfoldrapporter skal inneholde momentene som er nevnt under overskriften 'Felles for alle naturmangfoldrapporter'.

1. Sammendrag

Et innledende sammendrag på omkring én side som oppsummerer: Foreslått tiltak, hva som undersøkes i rapporten, kunnskapsgrunnlaget rapporten bygger på, eventuelle funn og en forenklet konklusjon av mulige konsekvenser for naturmangfold som følge av foreslått tiltak.

2. Områdets naturmangfold

Beskriv formålet med tiltaket, og vis kartutsnitt av eksisterende situasjon for planområdet.

Vis oversiktskart med kartfestede arter og naturtyper registrert i planområdet, samt arter med influensområde som omfatter planområdet.

- Hvilke landskap, økosystemer, naturtyper eller arter berøres av tiltaket?
- Er det fremmede arter i eller nærme planområdet?

Spørsmålene skal besvares selv om området ikke er kartlagt/registrert med spesielle arter/naturtyper fra før.

Redegjør for hvilket kunnskapsgrunnlag vurderingene i rapporten baseres på.

- Baserer kunnskapen seg på faglige rapporter og/eller utredninger om naturmangfold i det aktuelle området? Hvis ja, henvis til kilden.

- Er det innhentet erfaringsbasert kunnskap (fra eksempelvis lokalsamfunn, kommuner osv.) om naturmangfoldet i det aktuelle området? Hvis ja, oppgi hvordan og redegjør for kunnskapen.

- Er det foretatt befaring/observasjon/kartlegging i, og om aktuelt, omkring planområdet? Hvis ja, beskriv hvordan undersøkelser er gjennomført (metodikk), når og vurder resultater ut ifra tid(er) på året for utføring. Opplys om hvilke eventuelle artsobservasjoner dere har [innrapportert](#).

3. Mulige virkninger av tiltak

3.1 Innvirkning på naturmangfold

Hvilke innvirkning vil tiltaket ha på landskap, økosystemer, naturtyper og arter?

Vil tiltaket påvirke tilstand i sjø eller vannforekomster?

3.1.1 Lysforurensing

Vil tiltaket innebære utendørs lystiltak¹ som kan være til ulempe for naturmangfoldet?

Hvis ja, må det vurderes behov for å utarbeide en belyningsplan som viser tiltak som forhindrer lysforurensing som kan være til skade for naturmangfoldet.

3.1.2 Fremmede arter

Kan tiltaket medføre tilføring av og/eller økt utbredelse av fremmede arter i området? Vil tiltaket kreve håndtering av fremmede arter iht. Fremmedartslisten (2018)?

3.2 Hensynet til arter og naturtyper

Vil tiltaket ha innvirkning på prioriterte arter eller utvalgte naturtyper?

3.2.1 Hensynet til rødlistede arter og naturtyper

Vil tiltaket påvirke truede og nær truede arter oppgitt i Norsk rødliste for arter (2021)?

Vil tiltaket påvirke truede og nær truede naturtyper oppgitt i Norsk rødliste for naturtyper (2018)?

Vil tiltaket påvirke hule eiker og andre bevaringsverdige trær? Hvis ja, må det vurderes behov for å lage en skjøtsels- og forvaltningsplan for bevaringsverdige trær.

Vil tiltaket påvirke bytrær²?

¹ = Gate- og veibelysning, lysarmatur, fasadebelysning og skiltbelysning, jf. Bevar mørket – en veileder for å redusere lysstøy (2020).

² = «Trær i byens parker, byrom, bygater og annen grønnsstruktur som har en stammeomkrets på minimum 90 cm målt over bakken. Plantede trær på offentlig grunn regnes som bytrær uavhengig av stammeomkrets» (jf. Vedlegg 1, Definisjoner og ordforklaringer, KPA 2018). Det vises ellers til § 10.6 i KPA 2018.

3.2.2 Hensynet til viktige naturområder

Vil tiltaket påvirke verneområder, nærområder til verneområder, marint beskyttede områder eller vernede vassdrag? (Jf. [Vannressursloven](#))

Vil tiltaket påvirke utvalgte kulturlandskap?

Vil tiltaket påvirke inngrepsfrie naturområder (INON)?

Vil tiltaket påvirke miljøregistreringer i skog?

3.3 Hensynet til vannressurser

Vil tiltaket påvirke tilstand i sjø eller vannforekomster, eller prioriterte vassdrag iht. Forvaltningsplan for vassdrag i Bergen?

4. Konklusjon

Vis hvilket kunnskapsgrunnlag som er lagt til grunn og oppsummer virkninger av tiltak. Beskriv eventuelle avbøtende tiltak for å minimere negative virkninger på naturmangfold.

Beskriv tiltak som vil forsterke og forbedre områdets naturverdier.

Redegjør for hvordan tiltaket påvirker muligheten for å nå forvaltningsmålene for naturtyper og arter i nml. §§ 4 og 5? Viser rapporten at det er grunnlag for krav om at det utarbeides en konsekvensutredning for naturmangfold?

5. Kildehenvisning

Referanser må fremgå slik at fakta kan kontrolleres og eventuelle undersøkelser etterprøves.

List kilder brukt i arbeidet med rapporten, eksempelvis nettsider og litteratur.

Utredninger/befaringer dokumenteres med dato og sted for befaringer, og ev fotografier osv.

Ved bruk av andres verk i rapporten er det viktig at dette ikke kommer i konflikt med

[åndsverkloven](#) og at en [unngår plagiat](#).

Ressurser

Overordnet tema	Kildehenvisning
Arealforvaltning i Bergen, herunder: <i>Gjeldende bestemmelser og retningslinjer.</i>	Kommuneplanens arealdel 2018 – 2030 (2019): det vises spesifikt til bestemmelse §§ 6.2, 8.2.2, 10, 23, 24, 29, 31, 32, 33, 35 & 36.1 med tilhørende retningslinjer.
Biologisk mangfold, bl.a.: <i>Vilt og pollinatorer.</i>	Artskart Bevar mørket Forvaltningsplan Hjort i Bergen 2012-2020 Miljøstatus Miljøstatuskart Nasjonal pollinatorstrategi (2018) Naturmangfold i arealplanlegging Naturbase Naturbase - Veileder i bruk av verktøyet Naturindeks.no Pollinatorer, Miljødirektoratet (2020) Strategiplan Bytrær i Bergen (2016) Tiltaksplan for ville pollinerende insekter 2021 - 2028 Viltet i Bergen (2017) Vilt, Miljødirektoratet
Blågrønn struktur, herunder: <i>Inngrepsfrie områder, landskaps- og naturverdier.</i>	Grøntmiljøplan Bergen kommune 2012-2020 Temakart Sammenhengende blågrønne strukturer
Byfjellene	Botanisk undersøkelse av byfjellene (2002) Forvaltningsplan for byfjellene nord (2016) Forvaltningsplan for byfjellene sør (2011) Forvaltningsplan for byfjellene vest (2005) Vilt og naturtyper Byfjellene Nord (2010) Vilt og naturtyper på Smøråsfjell (2007)

Fremmedarter	Fremmedartslista (2018) Fremmede arter, Miljødirektoratet Fremmede skadelige arter i Bergen (2014) Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter (2018)
Kartlegging av naturtyper	Forskrift om utvalgte naturtyper Kartlegging av marine naturtyper Kartlegging av naturtyper på land
Innhente kunnskap	Bergen insektklubb Bergen sopp- og nyttevekstforening : bergensnf@gmail.com BirdLife Norge – Avd. Hordaland : birdlife@fuglar.no Norsk zoologisk forening : nzf@zoologi.no Vestland Botaniske Forening : vestland@botaniskforening.no
Naturmangfoldloven kapittel II	Klima- og miljødepartementets veileder T-1554 (2016)
Naturtyper av nasjonal forvaltningsinteresse	Kartlegging av naturtyper i Bergen (2002) Kartlegging av ålegrasenger i Bergen (2015) Hule eiker og lauvurt-eikeskog i Bergen (2013)
Norsk rødliste for arter	Rødliste for arter (2021) Ansvarsarter – Rødlista i et europeisk perspektiv (2022) Kartlegging av rødlistede planter i Bergen kommune (2013)
Norsk rødliste for naturtyper	Rødliste for naturtyper (2018)
Rapportere artsobservasjoner	Artsobservasjoner.no
System for inndeling og systematisering av naturen	Natur i Norge (NIN)
Tilskudd – tiltak for trua natur	Miljødirektoratets tilskuddsordning for truet natur

Vassdrag	Forvaltningsplan Vassdragene i Bergen (2007) Kommunedelplan for overvann 2019 - 2028 Rapport om elvemusling Haukåselva (2018) Vannforvaltning – Miljødirektoratet Vannportalen – Vestland
----------	---